

Машталір В. В., доктор історичних наук, професор
Краснокутський О. В., кандидат юридичних наук
Третяк Н. М.

(0000-0002-8132-217X)
(0009-0001-9484-0742)
(0009-0004-1340-7878)

Центр воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України, Київ

Досвід та закономірності формування асигнувань оборонного бюджету США

Резюме. У статті досліджено концептуальні засади та особливості пріоритетних напрямів перерозподілу федеральних коштів США. Розглянуто механізми державного фінансування оборонної сфери США та напрями модернізації оборонно-промислового комплексу США. Визначено, що в умовах світової експансії військових дій США в жодному разі не залишаються осторонь цих подій.

Ключові слова: федеральний бюджет; військовий бюджет; асигнування; податки; інновації.

Постановка проблеми. Глобальні виклики сьогодення потребують посиленої уваги міжнародної спільноти до запобігання, врегулювання та завершення воєнних конфліктів, що є важливою умовою підтримання міжнародної безпеки та стабільності. Поряд із цим держави-лідери світу розширюють можливості свого оборонно-промислового комплексу, а також нарощують потенціал у сфері розроблення та виробництва сучасних систем озброєння і військової техніки. США є передовою державою в цьому контексті. Під час аналізу стратегій розподілу державного бюджету США можна побачити, що оборонно-промисловий комплекс (ОПК) США є одним із найбільш потужних на міжнародній арені з огляду на активне впровадження інновацій.

Разом з тим недостатньо дослідженими залишаються особливості спрямування бюджетних асигнувань на розвиток оборонно-промислового комплексу США та їхній вплив на забезпечення військово-технологічної переваги держави.

У зв'язку з цим дослідження асигнувань на розвиток ОПК США є актуальним. Для України, в умовах сучасних безпекових викликів, вивчення відповідного досвіду має важливе значення для розвитку національного оборонного потенціалу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Інституційні та політичні аспекти бюджетного процесу США детально описано в монографії [1], яка обґрунтовує концепцію поступового формування бюджету та аналізує роль ключових учасників у прийнятті рішень шляхом політичних компромісів [2]. Інші праці, такі як третя редакція *The New Politics of the Budgetary Process* (Нова політика

бюджетного процесу), розширюють цей підхід на сучасні практики бюджетування [3].

Водночас у зазначених роботах недостатньо розкрито питання системному аналізу виділення коштів на розвиток ОПК США та оцінки його інноваційного потенціалу, що формує наукову прогалину та обґрунтовує необхідність подальших досліджень у цьому напрямі.

Метою статті є аналіз стратегічних пріоритетів розподілу федерального бюджету США та оцінка ролі і місця ОПК у забезпеченні національної безпеки та лідерства США на світовому ринку озброєнь.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні США є однією з передових держав, яка володіє величезною виробничою потужністю і потенціалом розвитку. Економічна система США відрізняється яскраво вираженою постіндустріалізацією. Постіндустріалізація виражається в тому, що більша частина американського валового внутрішнього продукту (ВВП) створюється в галузях освіти, науки, охорони здоров'я, оборонній промисловості, фінансах, торгівлі, транспорті і зв'язку. На частку матеріального виробництва таким чином залишається 20,6% ВВП. У сфері сільського господарства створюється близько 0,9% ВВП, а промисловість дає менше 20% ВВП.

Загальна закономірність, що полягає в помітному зниженні в економіці питомої ваги сировинних галузей і сільського господарства. Серед галузей матеріальної сфери промисловість залишається найбільш важливою. Вона забезпечує високий рівень технічного розвитку інших сфер господарства. Оскільки характерною рисою економіки США є орієнтація на науково-технічний прогрес

(НТП) і передову техніку, то саме в ній акумулюються новітні досягнення НТП. Сполучені Штати Америки є лідером у сфері впровадження результатів НТП у виробництво, в експорті ліценцій на свої відкриття, винаходи та новітні розробки. Все це призводить до залежності інших країн від США в галузі науки і техніки. Інноваційна здатність відіграє домінуючу роль, а подекуди і вирішальну роль у визначенні кола тих учасників конкуренції, хто буде ключовим гравцем на світовому ринку озброєння та військової техніки. Для країн, які можуть ефективно використовувати інновації не тільки для досягнення національних цілей (національна безпека, охорона здоров'я і захист навколишнього середовища), але і для підвищення продуктивності праці і залучення міжнародних інвестицій, інноваційний шлях розвитку є ключем до постійного поліпшення рівня і якості життя.

Науково-технологічний потенціал та інноваційна діяльність США спрямовані на утримання висококонкурентних позицій в оборонному комплексі на світових ринках

наукоємної військово-технічної продукції та військово-орієнтованих галузях економіки. Тому не дивно, що саме цей вектор розвитку США є пріоритетним при плануванні та розподілі бюджету.

Бюджет Білого Дому і резолюція щодо бюджету Конгресу являють собою документи, структуровані в розрізі 21-ї основної функції (напрями діяльності Уряду США). Класифікація напрямів розподілу асигнувань федерального бюджету наведена у Табл. 1 [4].

Джерелами федеральних доходів є:

податок на доходи фізичних осіб – забезпечує майже половину всіх податків і становить майже 10% валового національного продукту (ВНП);

податок на прибуток корпорацій – 10% від сукупних доходів (від 1,5 до 2% ВНП);

податки соціального страхування – друге найбільш важливе джерело надходжень. Воно становить близько третини загальних надходжень і дорівнює майже 7% ВНП;

акцизи;

податки на майно і дарування;

митні збори.

Таблиця 1

Класифікація напрямів розподілу асигнувань федерального бюджету США

Код	Функція
050	Національна оборона
150	Міжнародні відносини
250	Наука, технології, космічні дослідження
270	Енергетика
300	Природні ресурси і охорона навколишнього середовища
350	Сільське господарство
370	Торгівля і кредитування бізнесу
400	Транспорт
450	Місцевий та регіональний розвиток
500	Освіта, зайнятість та соціальне обслуговування
550	Охорона здоров'я
570	Державна програма безкоштовної медичної допомоги
600	Державні гарантії отримання доходу
650	Соціальне забезпечення
700	Виплати та послуги ветеранам
750	Субсидії на правосуддя
800	Державне управління
900	Відсоткові витрати
920	Фінансова допомога загального призначення
950	Нерозподілені витрати
970	Розгортання дій за кордоном та інші заходи, в т.ч. боротьба з тероризмом

* Джерело: [4]

Митні збори та інші численні джерела роблять набагато менший внесок у дохідну частину державного бюджету США порівняно зі збором податків. Бюджетне управління Конгресу планує, що з часом надходження від митних зборів будуть рости паралельно з ростом імпорту. Протягом кількох наступних

років їх зростання буде стягуватись в рамках поступового зниження тарифів [5].

Найбільшою складовою інших надходжень є доходи Федеральної резервної системи. Вони зараховуються як надходження з моменту переведення на рахунки Казначейства. Ці доходи обумовлюються величиною відсотків, отриманих за

інвестиційним портфелем цінних паперів, а також прибутками або збитками від операцій з іноземною валютою.

Іншою важливим компонентом надходжень є *Universal Service Fund* (Фонд універсального обслуговування). Отримані із сфери телекомунікацій гроші фонду призначаються на [6]:

фінансування інтернет-послуг для бібліотек і шкіл у районах з низьким рівнем доходів населення;

субсидування базових телефонних послуг для районів з високою вартістю життя і низьким рівнем доходів домогосподарств.

Специфікою бюджетно-податкового регулювання в США є його використання урядом для згладжування кризових явищ в економіці та стимулювання економічного зростання. Такий підхід зумовлений активною роллю держави у формуванні макроекономічної політики, де бюджет виступає одним із ключових інструментів державного впливу на економічні процеси.

Федеральний бюджет США на 2024 фінансовий рік свідчить про те, що “адміністрація президента взяла курс на розширення масштабів та активізацію військового будівництва під приводом погіршення військово-політичного становища у світі і загострення відносин з РФ. До традиційних стратегічних пріоритетів США (крім боротьби з тероризмом, формування нового балансу співробітництва в Азіатсько-

Тихоокеанському регіоні) приєдналися стратегії протидії політиці і програми “надання підтримки Європі” [7].

Згідно з бюджетною заявкою, асигнування по військовому бюджету в 2024 році зросли до 620,9 млрд дол., тобто на 24,1 млрд дол. (4%) порівняно з 2023 роком. Таке збільшення і пов’язано з загостренням загальної воєнно-політичної ситуації у світі, збільшенням кількості збройних конфліктів та допомогою Україні у відбитті збройної агресії РФ.

Бюджетна заявка Пентагону на 2024 рік значною мірою враховує витрати, які планувалося освоїти, і є суттєво більшою завдяки попереднім рокам. Крім того, обсяг виділених коштів перевищує лише показник 2023 року, а й рівень фінансування годин бюджетного сектору, коли призначення міністерства оборони США було примусово скорочено. Так, у 2011–2016 рр. сукупне скорочення асигнацій МО США внаслідок секвестрування склало 99,2 млрд дол. [8], що наочно демонструє масштабні обмеження з нинішнім рівнем фінансування.

Згідно з офіційним прогнозом, у 2024 році надходження коштів до військового бюджету вище показника 2023 року на 2,2% [5].

Загальний аналіз розподілу асигнування оборонного бюджет Білого Дому за 2024–2025 рр. наведено на рис. 1.

Рис. 1. Розподіл асигнування оборонного бюджет США за 2024-2025 рр.

Основним компонентом військового оборони (МО). У 2024 році асигнування МО (з бюджету (96%) є бюджет Міністерства урахуванням коштів на надзвичайні цілі)

склали 592,3 млрд дол., що на 4% більше, ніж у 2022 (у постійних цінах – на 2,4%). На надзвичайні цілі в 2023 році виділено 50,9 млрд дол. (8,6% бюджету МО). Найбільші суми проходять за статтями “Бойова підготовка і МТЗ військ” (40,2 млрд дол. – 78,9%) і ЗВТ (закупівлі військової техніки) (7,3 млрд дол. – 14,2%) [9].

Цільова структура бюджету міністерства оборони в 2020–2024 рр. була достатньо стійкою. Частка статті “Бойова підготовка і МТЗ військ” коливається в межах 42-44%, “Зміст військовослужбовців” – 23-26%, “Закупівлі” – 17-19%, “НДДКР” – 11-12%, “Будівництво військових об’єктів” – 1-2% [8].

У 2024 році обсяги фінансування за всіма бюджетними статтями зростали, особливо на ЗВТ (на 12,4 млрд дол. – 12,1%) та “НДДКР” (на 4,8 млрд дол. – 7,4%). Менше зростали асигнування за статтею “Бойова підготовка і МТЗ військ” – на 3,3 млрд дол. (1,3%) і “Зміст військовослужбовців” – на 1,3 млрд дол. (0,9%) [8].

Найбільші суми незмінно спрямувалися на витрати за статтею “Бойова підготовка і МТЗ військ”, які склали 250,8 млрд дол. Основна їх частина (82,7%) виокремлена безпосередньо на бойову підготовку і МТЗ військ (207,4 млрд дол.), забезпечуючи необхідний рівень матеріально-технічного постачання, ремонту ЗВТ і високі нормативи бойової підготовки (норматив пробігу танків і БМП збільшений до 1734 км на рік).

Водночас значні суми (32,4 млрд дол.) виділені на медичне забезпечення військовослужбовців, військових пенсіонерів та членів їх сімей. Загальне число військовослужбовців, які мають право на медичне обслуговування за рахунок міністерства оборони, перевищує 15,7 млн осіб, включаючи близько 9,2 млн військовослужбовців регулярних сил (16,3 % всіх одержувачів), понад 2,1 млн членів сімей (22,8%) і 4,4 млн військових пенсіонерів і членів сімей (47,8%). Порівняно з 2022 роком число одержувачів медичних послуг, фінансованих по “Військово-медичній програмі”, скоротилось на 315,5 тис. осіб (3,3%) переважно у зв’язку зі зменшенням чисельності військовослужбовців на дійсній службі і, відповідно, членів їх родин [6].

За статтею “Бойова підготовка і МТЗ військ” фінансуються також “заходи з охорони навколишнього середовища” (1,1 млрд дол.), виконання програм “Запобігання розповсюдженню наркотиків”

(1 млрд дол.), “Скорочення загрози застосування зброї масового ураження” та ін. Серед них чотири програми антитерористичної спрямованості, що фінансуються за рахунок надзвичайних асигнувань, – всього 7,2 млрд дол. (фонди партнерства в боротьбі з тероризмом і інші).

Асигнування, що виділяються на утримання військовослужбовців (147,5 млрд дол.), дали змогу в 2024 році підняти їм оклади на 1,3% (темп інфляції – 1,6%). Вони сплачувались з урахуванням основних надбавок (продовольчої та квартирної), що перевищували заробітну плату фахівців приватного сектора. Крім того, військовослужбовці отримали значні заохочувальні і спеціальні виплати та допомоги. Високий рівень грошового забезпечення сприяв залученню висококваліфікованих кадрів і підвищенню професійного рівня особового складу національної армії [5].

Асигнування на закупівлю ОВТ у 2024 році визначені у розмірі 115 млрд дол., призначених для реалізації 78 основних програм придбання нових систем зброї (загальна вартість понад 1,4 трлн дол.). Найбільш коштовними програмами придбання зброї є: винищувачі F-35 “Лайтнінг-2” (339 млрд дол.), есмінці ОРО типу “О. Берк” (110,6 млрд дол.), багатоцільові ПЛА типу “Віргінія” (85,3 млрд дол.), ракети-носії EELV (61,4 млрд дол.), багатоцільові літаки V-22 “Оспрей” (61 млрд дол.), балістичні ракети підводних човнів (БРПЛ) “Трайдент-2” (57 млрд дол.), літаки-заправники KC-46A (43,2 млрд дол.), атомні багатоцільові авіаносці типу “Джеральд Форд” (36,3 млрд дол.), базові патрульні літаки P-8A “Посейдон” (33 млрд дол.). Важливе значення також надається модернізації ОВТ, що знаходиться на озброєнні.

До пріоритетних програм фінансування закупівель належать: винищувачі F-35 “Лайтнінг-2” (60 одиниць), базові патрульні літаки P-8A “Посейдон” (20), багатоцільові літаки V-22 “Оспрей” (22), військово-транспортні C-130J “Геркулес” (32), літаки-заправники KC-46A (15), літаки ДРЛО E-2D “Вдосконалений Хокай” (5), багатоцільові вертольоти сімейства “Блек Хок” (103), вертольоти вогневої підтримки AH-64 “Апач Лонгбоу” (68), транспортно-десантні CH-47 “Чинук” (42), БЛА MQ-9 “Ріпер” (35), ПТУР великої дальності “Хеллфайр” (5668), протиракети малої дальності PAC-3 для ЗРК

“Петріот”, засоби зв'язку, управління та розвідки та інші.

У розподілі асигнувань на закупівлі ОВТ за видами у 2018–2022 рр. чітко виявлялась тенденція скорочення частки на СВ (сухопутні війська) (з 26,4 до 15,8%) при істотному збільшенні частки на Корпус морської піхоти (з 31,7 до 39,8%) і меншою мірою на ВМС (військово-морські сили) (з 35,5 до 39%). Структурні зрушення обумовлені відмінностями в динаміці асигнувань на закупівлі ОВТ за видами. Обсяги асигнувань на закупівлі ОВТ сухопутним військам в цілому за період зменшилися в 1,9 рази, ВМС – на 4,3%, тоді як асигнування на ВПС (військово-повітряні сили) зросли на 9,6%.

Згідно з бюджетною заявкою, асигнування на НДДКР у 2024 році склали 70 млрд дол. Особливу увагу з метою збереження переваги США у військових технологіях приділено створенню ОВТ нового покоління.

До напрямів НДДКР відносять “розробки таких засобів: системи забезпечення перехоплення балістичних цілей на середній ділянці польоту, перспективного стратегічного бомбардувальника LRS, атомної ракетної платформи за програмою заміни ПЛАРБ типу “Огайо”, космічної системи навігаційного забезпечення GPS III, вертольоту СН-53К “Супер СТЕЛ”, контейнерної системи РЕБ нового покоління для палубних літаків EA-18G “Гроулер”, протикорабельної ракети великої дальності LRASM, хвостовій частині авіаційної ядерної бомби B61, багатоцільової ББМ за програмою AMPV, плаваючого гусеничного БТР за програмою ACV і ряду інших”.

Серед програм НДДКР з модернізації систем, що перебувають на озброєнні, виокремлюються: винищувачі F-35, F-15, F-22, літаки-заправники KC-46A, стратегічні розвідувальні БЛА RQ-4 “Глобал Хок”, багатофункціональна система управління зброєю “Іджіс”, супутникова система зв'язку AENF і виявлення пусків балістичних ракет SBDR.S, протиракети “ТХААД”, багатоцільові ПЛА типу “Віргінія” та інші [4].

Структура програм Міністерства оборони на НДДКР за видами в останні роки доволі стійка – на першому місці традиційно перебувають ВПС (37,9% у 2024 р.). Далі йдуть ВМС (25,6%) і сухопутні війська (13%). Значним є обсяг асигнувань, не класифікованих за військовими видами (26,8%).

На будівництво військових об'єктів у 2024 році виділили 7 млрд дол., житлове забезпечення – 1,4 млрд дол. Для організаційної структури бюджету міністерства оборони США у 2024 році характерний майже рівномірний розподіл асигнувань за військовими видами (ВПС – 28,2%, ВМС – 28,2%, СВ – 23,8%) при частці асигнувань на загальні потреби в 19,8%. Такі пропорції стали результатом поступового щорічного зменшення частки сухопутних військ (у 2022 р. становила 32,4%).

Передбачено значне збільшення асигнувань ВПС – на 14,5 млрд дол. (9,5%). Обсяг фінансування ВМС збільшився за рік на 8,2 млрд дол. (5,2%). Асигнування на загальні потреби зросли на 1,3 млрд дол. (1,1%). Скоротилось тільки асигнування СВ – на 1 млрд дол. (0,7%). Значний обсяг фінансування СВ оцінюється в 141 млрд дол., ВПС – у 166,9 млрд дол., ВМС – у +167,1 млрд дол.

Найбільші суми на надзвичайні цілі призначені сухопутним військам – 15,6 млрд дол. (30,6%). ВПС отримали 14,4 млрд дол. (28,3%), СВ – 7 млрд дол. (13,8%). Кошти на надзвичайні цілі, некласифіковані по видах, виділені в обсязі 13,9 млрд дол. (27,3%).

За бюджетами всіх видів збройних сил істотно (на 6-20%) зросли видатки на закупівлю ОВТ: СВ – до 18,2 млрд дол., ВПС – до 45,8 млрд дол., ВМС – до 44,8 млрд дол. По бюджету СВ особливо зросли асигнування на закупівлі тактичних машин і машин забезпечення, радіоелектронного устаткування, боеприпасів і вертольотів; ВПС – бойових і транспортних літаків, ракетної зброї, космічної техніки і боеприпасів; ВМС – кораблів, бойових літаків і вертольотів.

Цільова структура бюджетів видів ЗС істотно відрізняється. Найбільша частка видатків на утримання військовослужбовців, бойову підготовку на ОВТ військ припадає на СВ. З іншого боку, в бюджетах ВПС і ВМС явно більша частка асигнувань на закупівлі ОВТ та НДДКР.

Після внесення деяких коректив до оборонного бюджету США його підписав президент, при цьому стаття про виділення допомоги Україні залишилася без змін.

Затвердження президентом закону про бюджет передбачає виділення Вашингтоном коштів для військової допомоги Україні. Кошти можуть бути використані для навчання українських силовиків, передачі

розвідувальних даних, надання військового обладнання, нелетальної або летальної зброї.

Як відомо, раніше законопроект, що передбачає розподіл оборонного бюджету, проходив повторний перегляд. Палата представників США, яка займалась переглядом пунктів головного військового кошторису США, прийняла рішення залишити в силі положення про виділення допомоги Україні. Після перегляду законопроекту цей пункт залишився без змін.

Згідно з положеннями підписаного президентом документа, глава американського оборонного відомства із залученням до обговорення державного секретаря, може надавати допомогу Україні на суму 61,4 млрд дол.

Президент США у жовтні 2023 року запросив у Конгресу 61 млрд дол. для України, але цей пакет став заручником у перемовинах з внутрішньополітичних питань. 20 жовтня 2023 року президент США подав запит для забезпечення всіх потреб безпеки загальним обсягом 105 млрд. дол. У цей законопроект були включені всі спірні питання: допомога Україні (61,4 млрд дол.), допомога Ізраїлю (14,3 млрд дол.), допомога Тайваню (7,4 млрд дол.) та зміцнення безпеки Індо-Тихоокеанського регіону, зміцнення кордону з Мексикою (13,6 млрд дол.), а також гуманітарна допомога для України, Ізраїлю та Гази (10 млрд дол.).

Висновок. Аналіз стратегічних пріоритетів розподілу федерального бюджету США показав, що оборонно-промисловий комплекс є ключовим напрямом фінансування оборонної сфери та розвитку сучасних систем озброєння і військової техніки. Значні бюджетні асигнування сприяють зміцненню військово-технологічної переваги США та підтриманню їхніх провідних позицій у світовій системі озброєнь.

Дослідження дозволило визначити закономірності формування бюджетних пріоритетів у сфері оборони та оцінити роль

оборонно-промислового комплексу у забезпеченні стратегічної безпеки держави. Одночасно результати аналізу підтверджують значення системного підходу до планування та розподілу бюджетних ресурсів у забезпеченні лідерства у військово-технологічній сфері.

Перспективи подальших досліджень.

Отримані висновки можуть бути використані для обґрунтування підходів до розвитку оборонного потенціалу та вдосконалення механізмів фінансування оборонно-промислових комплексів у країнах, що прагнуть зміцнити власну безпеку, зокрема й в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Опис видань The Politics of the Budgetary Process. *WorldCat*. URL: <https://search.worldcat.org/title/The-politics-of-the-budgetary-process/oclc/252556> (дата звернення: 21.12.2025).
2. Royal Call Vote Number 294. Senate Government, 114th Congress, First Session (Vol. 161, No.17 – Daily ed.). Washington. February 2, 2024. P.5.
3. Wildavsky A. B. The Politics of the Budgetary Process. Boston : Little, Brown, 1964 – класичний твір з бюджетної теорії та процесу. URL: <http://hdl.handle.net/20.500.13051/14987> (дата звернення: 12.01.2026).
4. Глухова Д. А. Стратегії розподілу федерального бюджету США: військово-інноваційний вимір // Проблеми економіки. 2015. № 4.
5. 2023 Public Budget Database: Fiscal Year Public Database. United States Office of Management and Budget. Retrieved November 4, 2022.
6. Bipartisan Budget Act of 2022 (Public Law 114-74): Congress Government. Retrieved November 5, 2022.
7. Fiscal Year 2024 Budget: United States of Management and Budget. Table S-5. Proposed Budget by Category. Retrieved November 5, 2023.
8. Gleckman, H. (February 7, 2024). Congress Has Not Passed a 2024. It Has Only Begun Process // Forbes. Retrieved March 22, 2024.
9. Herszenhorn D.M. (September 30, 2023). Government Shutdown Averted as Congress Passes Spending Bill // The New York Times. Retrieved April 2, 2024.

Стаття надійшла до редакції 17.02.2026

Annotation

Contemporary global challenges necessitate heightened attention from the international community towards the prevention, management, and resolution of military conflicts, which serves as a critical prerequisite for maintaining international security and stability. Concurrently, leading global powers are expanding the capabilities of their defence-industrial complexes, alongside augmenting their capacity for the development and production of advanced weapon systems and military equipment. The United States stands as the preeminent nation in this regard. An analysis of national budget allocation strategies among developed countries leads to the conclusion that the US is one of the most formidable actors in the international arena concerning the active integration of innovations.

This article aims to analyse the strategic priorities governing US federal budget allocations and to evaluate the role and position of the defence-industrial complex (DIC) in ensuring national security and sustaining US leadership within the global arms market.

An analysis of these strategic priorities reveals that the defence-industrial complex constitutes a primary focus for defence financing and the advancement of modern weaponry and military hardware. Substantial budgetary appropriations facilitate the consolidation of US military-technological superiority and the maintenance of its leading position within the global arms framework.

This research has elucidated the patterns underlying the formulation of budgetary priorities in the defence sector and assessed the role of the defence-industrial complex in safeguarding the strategic security of the state. Simultaneously, the analytical findings corroborate the significance of a systemic approach to the planning and distribution of budgetary resources to ensure sustained leadership in the military-technological domain.

The derived conclusions can be utilized to substantiate approaches to developing defence capabilities and refining funding mechanisms for defence-industrial complexes in nations striving to bolster their own security, particularly Ukraine.

Keywords: federal budget; military budget; appropriations; taxes; innovations.